

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

За сучасних умов господарювання необхідно швидко та ефективно реагувати на зміни у політиці управління активами, адже від цього залежить стабільність функціонування підприємства та максимізація прибутку. За допомогою правильно підбраного шляху формування, а також подальшого використання активів сучасними бізнес-суб'єктами залежить рівень їх ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Для уникнення нестачі або ж надлишку активів, що спричинює або збитки, або втрату прибутку, необхідно удосконалювати систему управління ними. Ось чому потрібно комбінувати існуючі методи та впроваджувати якісно нові в процесі використання активів на сучасному підприємстві, що в майбутньому буде підвищувати його потенціал, а також впливати на кінцевий результат всієї його роботи.

Активи – це майно підприємства в його матеріальній і нематеріальній формах, придбане за рахунок власних або залучених ресурсів, що перебувають у розпорядженні підприємства та призначені для використання у фінансово-господарській діяльності з метою отримання прибутку.

Для того, аби визначити, в яких формах існують активи, багато науковців проводили ряд досліджень. Варто погодитись з класифікацією активів за І.М. Рєпіною, А. Е. Абдурахмановою та Н. Л. Кремповою, які виділили такі ознаки групування активів:

1. За ступенем ліквідності: абсолютно ліквідні активи; високоліквідні активи; середньоліквідні активи; низьколіквідні активи; неліквідні активи.

2. Щодо сфери використання: у внутрішньому обороті; в зовнішньому обороті.

3. За формою функціонування: грошова форма; матеріальні активи; нематеріальні активи.

Дослідники наголошують, що в інфляційний період знижується купівельна спроможність активів, якщо вони знаходяться саме у грошовій формі, тобто, найбільш раціонально в такий період використовувати матеріальну та нематеріальну форму активів.

4. За характером участі у господарському процесі:

- оборотні активи – господарські засоби, що є основними при обслуговуванні основної діяльності підприємства. Корисний термін використання таких активів – до 1 року або операційного циклу.

- необоротні активи – господарські засоби, які слугують для обслуговування основної діяльності підприємства терміном, що перевищує один рік.

5. За характером участі активів у різних видах господарської діяльності: операційні активи; інвестиційні активи.

Розвиток комп'ютерних та інформаційних технологій супроводжується виникненням специфічної форми активів – криптоактивів – цифрових активів, які записані в розподільчий реєстр (на кшталт електронної бухгалтерської книги — "distributed ledger"). Вони отримали своє ім'я від криптографічного механізму безпеки, що використовується в публічних, дозвільних розподільчих реєстрах. Криптоактиви використовуються сучасними підприємствами як засіб платежу та обміну для загальних цілей та мають певну специфічну класифікацію.

В умовах високої конкуренції потрібно орієнтувати виробничу структуру на інноваційно-інтелектуальну діяльність. Широке застосування різних форм активів дозволяє оптимізувати процеси, які мають місце в операційній діяльності підприємства. Особливу увагу потрібно приділити нематеріальній складовій активів, а саме інтелектуальному капіталу, який відіграє досить важливу роль у функціонуванні підприємства. Ефективне використання такого капіталу, як активу, дозволяє підвищити якість виготовленої продукції, наданих послуг, а також інформації, новітніх технологій в управлінні та виробничих інновацій, що виступає визначальним елементом політики сучасного підприємства.

Інтелектуальний капітал – нематеріальні ресурси підприємства, проте вони беруть участь у формуванні цінності та високого рівня конкурентоспроможності підприємства. Інтелектуальна форма активів потребує значних операцій для переведення її у фінансову складову, а от вартість інших видів активів підприємства може бути оцінена за рахунок різних стандартних критеріїв.

Процес формування та використання активів має бути ціленаправленим та містити певний алгоритм дій з метою ефективної діяльності суб'єкта господарювання.

Якщо говорити про прогресивні види активів, які у процесі використання приносять максимальну вигоду підприємству, особливу увагу потрібно приділити саме оцінюванню ефективності формування та використання оборотної, необоротної та нематеріальної форм активів.

Основні показники, за якими здійснюється оцінювання ефективності використання оборотних активів підприємства, закріплені на законодавчому рівні. Потреба в такому оцінюванні – однозначна, адже воно дозволяє виявити ознаки банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Для цього передбачено розрахунок показників ефективності формування та використання оборотних активів в складі показників фінансової стійкості.

Аналізуючи ефективність формування та використання необоротних активів, варто уточнити, що ця група активів входить в початковий базис, на якому ґрунтується подальше функціонування підприємства, куди входять визначальні перспективи його розвитку.

В процесі дослідження необоротних активів, значної уваги потребують також і основні засоби, адже завдяки ним забезпечується нормальна потужність виробничої діяльності підприємства.

В розрізі оцінювання ефективності формування та використання активів значне місце мають також і нематеріальні активи, які виникають внаслідок володіння правами на об'єкти інтелектуальної власності або на обмежені ресурси та використовуються в господарській діяльності з метою отримання доходу.

Управління активами розглядається як складова частина фінансового менеджменту, що поділяється на дві частини: управління формуванням та управління використанням активів. Для того, аби обрати ті чи інші методи управління активами, необхідно зіставляти їх із завданнями фінансової стратегії підприємства.

В процесі управління активами важливу роль посідають саме методи та інструменти, які використовуються задля підвищення результативності такого управління. Останні роки міжнародна економічна спільнота наголошувала та потреби у стандартизації менеджменту активів, яка б допомогла визначити основні постулати його та основні аспекти вирішення проблемних ситуацій, які можуть виникати.

Розробниками першої технічної специфікації для управління фізичними активами стали Британський Інститут Стандартів (BSI) та Інститут Менеджменту Активів, які в 2004 році випустили технічну специфікацію PAS 55 «Управління активами». Ґрунтуючись на успішному досвіді впровадження цієї специфікації, програмний комітет ISO / PC 251 «Менеджмент активів» Міжнародної Організації по Стандартизації (ISO) розробив власні стандарти ISO серії 55000 з менеджменту активів, офіційна публікація яких відбулася в 2014 році.

Сучасний етап економічного розвитку дозволяє розглядати активи, як один з найважливіших факторів будь-якого виробництва, адже їх структура та ефективне використання дозволяє підвищувати результативність діяльності підприємства. Для отримання великої кількості переваг, стабілізації фінансового стану, забезпечення високого рівня конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі необхідно використовувати існуючі методи та інструменти при управлінні активами. Важливим завданням є виокремлення управління оборотними та необоротними активами, а також дослідження методів управління інтелектуальною складовою нематеріальних активів, що дозволить ефективніше використовувати наявні ресурси підприємства та підвищувати рівень ефективності управлінських рішень.

Перспективою подальших досліджень буде виокремлення інноваційних методів оцінювання інтелектуальної складової нематеріальних активів, адже за умов актуалізації питань використання знань та інформації, лідерами серед конкурентів стають такі фірми, які на практиці доволі багато часу приділяють саме специфіці формування та використання нематеріальних активів. Також перспективним у подальшому може бути дослідження ознак можливої приналежності криптоактивів до певного виду активів та методичне забезпечення оцінювання їх формування та ефективного використання на сучасному підприємстві. Особлива необхідність виникає також у розгляді існуючих систем управління різними групами активів, їх удосконалення, формування певного набору інструментів, які дозволять підтримувати фінансову стійкість та конкурентоспроможність різних форм підприємств на високому рівні в умовах ринкової інноваційної економіки.

Список використаної літератури:

1. Оптимізація управління активами підприємства / А.Е. Абдурахманова, Н.Л. Кремповая // Культура народів Причорномор'я. — 2012. — № 253. — С. 10-13. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.
2. Семенюк Т. В. Фінансові аспекти формування та використання майна підприємства [Електронний ресурс] / Т. В. Семенюк // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. - 2017. - Вип. 4. - С. 72-76. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2017_4_16
3. [Павленко О. П. Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування \[Електронний ресурс\] / О. П. Павленко, Г. Ю. Бурсук // Молодий вчений. - 2017. - № 10. - С. 981-984. - Режим доступу: \[http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_10_223\]\(http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_10_223\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_10_223)
4. Добродій К. О. Оцінка формування необоротних активів підприємства / К. О. Добродій // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. – Острог : Вид-во НУ«ОА», травень 2017. – № 4(32). – С. 35–38.
5. Мостович Є. Ю. Формування та ефективність використання нематеріальних активів підприємства [Електронний ресурс] / Є. Ю. Мостович, А. О. Заїнчковський // Формування ринкових відносин в Україні. - 2016. - № 4. - С. 43-46. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_4_13
6. Причепя І. В. Теоретичні засади управління активами підприємства / І. В. Причепя, Н. В. Кравець // Економічний простір. – 2012. – № 60. – С. 249 - 257.
7. ISO 55000: 2014. Менеджмент активів. Обзор, принципы и технология. [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: http://www.iso.org/iso/ru/home/store/catalogue_tc
8. Репіна І. М. Активи підприємства: таксономія, діагностика та управління : монографія / І. М. Репіна. – К. : КНЕУ, 2012. – 274 с.